

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Sammandrag av det nationella programmet för hantering av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall

Arbets- och näringsministeriet och social- och hälsovårdsministeriet har i samarbete med Strålsäkerhetscentralen har utarbetat ett nationellt program för hantering av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall som ska genomföras i Finland. Programmet är ett nationellt program enligt vad som förutsätts i Europeiska unionens råds direktiv 2011/70/Euratom. Det nu upprättade nationella programmet är det andra i sitt slag. I samband med upprättandet av det nationella programmet gjordes även en bedömning av programmets miljökonsekvenser. Det nationella programmet innehåller ett sammandrag av de mest betydande resultaten i miljökonsekvensbedömningen.

Det använda kärnbränslet och radioaktiva avfallet som uppstår i Finland hanteras huvudsakligen i Finland. Ansvaret för hanteringen av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall ligger hos den verksamhetsutövare vars verksamhet ger upphov till avfallet. Den finska staten har det yttersta ansvaret för hanteringen av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall som uppstår i Finland och staten förbereder sig också särskilt för kostnaderna för avfallshanteringen.

Hanteringen av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall genomförs ansvarsfullt i Finland. Det nationella programmet kan dock utvecklas under de kommande årtiondena bland annat genom att reformera lagstiftningen, beakta verksamhetsutövares samarbete i tillståndsförfaranden samt vidareutveckla avfallshanteringens tekniska lösningar, bokföringen över avfall och nationell kompetens. Det har konstaterats i flera sammanhang att det är nödvändigt att reformera kärnenergilagen. Det är nödvändigt att reformera bland annat tillståndssystemet samt regleringen av modulära reaktorer och andra framtida tekniker. I samband med lagändringarna övervägs även behovet att förenhetliga förfaranden enligt strålsäkerhetslagen och kärnenergilagen.

Inom hanteringen av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall ska möjligheterna för aktörer inom branschen att samarbeta på marknadsvillkor främjas. För att uppnå detta mål krävs bland annat att drifttillstånd hos befintliga kärnkraftverk i en liten skala möjliggör hantering, lagring och slutförvaring av avfall som uppstår vid verksamheten hos någon annan aktör.

Lösningar för slutförvaring tas fram under ledning av staten för de högaktiva slutna strålkällor som konstaterats medföra utmaningar. I praktiken är syftet att ta fram en lösning för slutförvaring genom att utnyttja infrastruktur som redan finns eller som planeras. Även hanteringen, lagringen och slutförvaringen av radioaktivt avfall som uppkommer till följd av oförutsedda händelser, till exempel olyckor och skador, förbereds genom att utnyttja infrastruktur som redan finns eller som planeras.

Syftet är även att i fortsättningen reda ut huruvida det är möjligt att i avfallsförbränningsanläggningar i Finland förbränna serviceavfall som undantagits från kontroll. Förbränningen skulle minska avfallsmängderna som hamnar på avstjälningsplatser samt avskaffa behovet av undantagstillstånd vad gäller transport av

organiskt avfall till avstjälplingsplatser. För närvarande tar avfallsförbränningsanläggningar inte emot avfall som undantagits från kontroll från kärnkraftverk.

Den införda databasen för bokföring över avfall beaktar de uppgifter som rapporteras på nationell nivå, men den nationella debatten om uppgifter som ska inkluderas i databasen pågår fortfarande. Etableringen av förfaranden förutsätter en ännu noggrannare definition av vilka uppgifter det är ändamålsenligt att förvara i databasen.

Det är i första hand verksamhetsutövaren som ansvarar för att upprätthålla kunskanden som gäller hanteringen av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall för sin egen verksamhets behov. Eftersom uppgifter i anslutning till hantering av använt kärnbränsle och radioaktiva avfall kommer att finnas i Finland i flera årtionden är det nödvändigt att på nationell nivå säkerställa att även nya experter utbildas inom området för att svara på behov hos verksamhetsutövare och myndigheter.